

Силабус курсу Педагогічна практика	
Освітній ступінь – магістр Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 031 Релігієзнавство Освітньо-професійна програма «Релігієзнавство» Кількість кредитів – 4 Рік підготовки, семестр – 1 рік, 2 семестр Компонент освітньої програми: обов’язковий Форма підсумкового контролю: залік Час проведення: згідно з розкладом проведення педагогічних практик Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи Мова викладання: українська	

Керівник курсу

к.істор.н., асис. **Волік Надія Володимирівна**

Контактна інформація:

n_volik@ukr.net 096 72 55 134

Опис дисципліни

Педагогічна практика є логічним продовженням навчальної діяльності студентів і завершальним етапом професійно-педагогічної підготовки магістра, проходить за місцем проживання чи майбутнього працевлаштування студента упродовж 4 тижнів 2 семестру навчання у магістратурі й охоплює його практичну діяльність у ролі вчителя-предметника (вчителя предметів духовно-морального спрямування) 1-11 (12) класів закладів загальної середньої освіти із відривом від аудиторних занять. За період педагогічної практики студенти зобов’язані щодня перебувати та працювати у визначених для цього школах (по 4 години на день). Перший тиждень – пасивна практика, під час якої практиканти знайомляться з школою, вчителями, учнями тих класів, де вони будуть проводити уроки.

Метою педагогічної практики є формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: здатність застосовувати теоретичні знання, отримані в процесі навчання для здійснення навчально-виховної роботи в закладах загальної середньої освіти; здатність проведення діагностики та аналізу особистих педагогічних здібностей та можливостей; здатність до ефективної та компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної комунікації.

Педагогічна практика забезпечує досягнення здобувачами таких **результатів**: удосконалення та закріплення студентами теоретичних знань й розуміння специфіки викладання предметів духовно-морального спрямування; аналізувати і синтезувати свою та студентську навчальну діяльність, бути готовим до самоосвіти, самовдосконалення, постійного підвищення кваліфікації; вміти організовувати навчально-виховний процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на творчий розвиток студентів.

Структура практики

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Змістовий модуль 1. Навчальна діяльність	Здатність організувати та проводити різні види уроків	– участь у настановчій та підсумковій конференціях; – вивчення нормативної бази освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти (Державний стандарт повної загальної середньої освіти https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-

			<p>osvita/derzhavni-standarti ; Система та загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів https://mon.gov.ua/storage/app/media/regulatorna_dijalnist/2020/09/14/Systema%20otsinyuvannya/Proyekt%20naku%20MON%20Systema%20otsinyuvannya.pdf ;</p> <ul style="list-style-type: none"> – планування учительської діяльності, підготовка до занять; – проведення уроків (не менше 12) з предметів духовно-морального спрямування за розкладом встановленим закладом загальної середньої освіти; – проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих та особисто проведених уроків; – виготовлення дидактичного матеріалу; – підготовка до позаурочних форм роботи з фаху, їх проведення та обговорення; – індивідуальна робота з учнями.
2.	Змістовий модуль 2. Виховна діяльність	Здатність конструювати зміст, форми, методи і засоби виховної, позаурочної роботи, різні види педагогічної комунікації	<ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення з організацією виховної роботи у закладах загальної середньої освіти; – ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи закладів загальної середньої освіти; – планування виховної роботи у класі закріпленому за студентом-практикантом; – відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші практиканти; – підготовка і проведення одного виховного заходу; – психолого-педагогічне вивчення як особистості окремих учнів, так і колективу класу загалом; – складання психолого-педагогічної характеристики класу; – відвідування позакласних виховних заходів у своєму та інших класах, їх обговорення; – індивідуальна виховна робота з учнями; – робота з батьками.
3.	Змістовий модуль 3. Методична діяльність	Здатність аналізувати проведення різних форм організації освітнього процесу та різних видів навчальних занять, розробляти навчально-методичне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення практикантів з особливостями організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти; – ознайомлення з системою оцінювання навчальних досягнень учнів; – ознайомлення зі змістом освіти з обраного предмету (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації); – участь практикантів у засіданнях педагогічних рад, у роботі семінарів учителів тощо; – складання робочої навчальної програми дисципліни, що доручено викладати у школі; – розробка навчально-методичних комплексів з предметів за фахом (навчально-пізнавальних завдань, тестів, навчальних засобів унаочнення, інтерактивних комплексів тощо). – допомога вчителю-предметнику обладнати кабінету предметів духовно-морального спрямування.

Формування програмних компетентностей

Програмні компетентості	
ЗК 1	Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
ЗК 5	Здатність застосовувати професійні знання й уміння на практиці.
ЗК 8	Здатність учитися, здобувати знання, генерувати нові ідеї.
ЗК 9	Здатність грамотно будувати комунікацію, виходячи із цілей і ситуації спілкування.
ЗК 10	Здатність відповідально приймати рішення з урахуванням соціальних, релігійних, етичних цінностей та правових норм.
СК 6	Здатність розробляти педагогічну модель та визначати оптимальні умови формування знань, умінь та навичок у процесі навчання дітей.
СК 7	Здатність застосовувати знання і необхідні практичні навички в організації уроків, позаурочних форм роботи тощо у закладах загальної середньої освіти.
СК 8	Здатність вивчати та узагальнювати передовий досвід соціально-педагогічної діяльності.
РН 1	Уміти аналізувати власну діяльність, оцінювати результативність проведеного уроку, позакласного заходу і вносити необхідні корективи.
РН 6	Уміти визначити зміст позакласного заходу з фаху відповідно до рівня психофізіологічного розвитку дитини, дібрати відповідний матеріал і змодельовати форму заходу. Розробляти поурочні й тематичні плани навчальних занять, планувати позакласну роботу на період практики.
РН 10	Уміти визначити й обґрунтувати мету, зміст, методи й прийоми навчання.
РН 12	Знати психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів, сучасні теоретичні та практичні основи методики, навчання релігієзнавчих дисциплін в

Літературні джерела

1. *Академія Суперкниги: навч. програма для дітей 1–6 класи* / Наук. ред. Сіданіч І. Л. Київ: МГО «Асоціація «Еммануїл», 2019. 48 с.
2. Барщевський Т. *Вступ до біблійних наук: конспект лекцій*. Л.: Свічадо, 2006. 304 с.
3. Барщевський Т. *Євангельські притчі: конспект лекцій*. Львів, 2002. 134 с.
4. Бендик М., Гнатів І., Огірко О. *Християнська етика*. Львів: Свічадо, 1997. 159 с.
5. Бех І. *Виховання особистості*. Київ, Україна: Либідь, 2003. 278 с.
6. *Біблійна історія та християнська етика. 1–11 клас. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів*. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2011.
7. *Святе Письмо Старого та Нового Заповіту* / перекл. з єврейської, арамейської та грецької Хоменка І. Рим, 1990. 1464 с.
8. Влад М. *Християнська етика*. Вступне слово до предмету: навчальний посібник. Посібник для вчителя. Чернівці: Місто, 2008. 161 с.
9. Євтодюк А. *Основи християнської етики і моралі*. Конспект лекцій для студентів усіх напрямів заочної форми навчання. Луцьк, 2011. 112 с.
10. Єпик О. «Рушійні сили та закономірності формування моральних цінностей». Оновлення змісту, форм і методів навчання і виховання в закладах освіти: збірник наукових праць. *Наукові записки РДГУ*. Вип. 20. 2002. С. 15–19.
11. Жуковський В., Петровський В.В., Макогнюк С.В. *Музика і спів на уроках християнської етики*. «Острозька академія», 2009. 173 с.

12. Збірник нормативно-правових актів і документів щодо запровадження предметів духовно-морального спрямування в систему освіти України: навч. метод. посіб. для пед. працівників освіти / І. Л. Сіданіч. К.: Вид-во ДВНЗ «УМО», 2014. 168 с.
13. Козовик І. *Християнська етика*. Івано-Франківськ, 2003. 164 с.
14. Лопатіна О., Скребкова М. *50 уроків про чесноти до занять з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку*. Х.: Основа. 2008. 237 с. URL: http://www.melitopol-dnz43.edukit.zp.ua/Files/downloads/50_urokiv_pro_chesnoti.pdf
15. *Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Основи християнської етики. 1–11 класи*. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2010. С. 5–21.
16. Огірко О. “Міжконфесійні проблеми викладання християнської етики”. *Наукові записки. Острозька Академія*. Т. 6. Острого, 2002. С. 348–355.
17. Огірко О. *Християнська етика: конспект лекцій*. Львів: ЛФ МАУП, 2002. 95 с.
18. Олійник О. *Школа подружнього життя: метод. посібник для вчителів 9-11 класів*. / Наук. редактор Сіданіч І.Л. Дніпро, 2018. 92 с.
19. Основи християнської етики. 1–11 класи: навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Острого: НУ «Острозька академія», 2010. 160 с.
20. Сіданіч І. *Духовно-моральне виховання дітей в історії педагогіки та вітчизняної школи*. К.: Дорадо-Друк, 2012. 496 с.
21. Сіданіч І. *Християнська етика в українській культурі. Дорога Доброчинності: метод. рек. для вчителів почат. класів*. К.: Навч. книга, 2013. 96 с.
22. Сіданіч І. *Християнська етика в українській культурі: програма для учнів 1-4 класів загальноосвіт. навч. закладів*. К.: АДЕФ-Україні, 2013. 28 с.
23. Сіданіч І., Кислашко О. *Божі Заповіді – моральний дороговказ для людини: навч.-метод. посіб.* К.: Грамота, 2011. 200 с.
24. Янчук В. *Основи християнської етики та моралі*. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Луцьк, 2006. 106 с.
25. Вчителям, методистам, керівникам закладів освіти. URL: http://ppko-koipko.edukit.kr.ua/vikladannya_predmetiv_duhovno-moraljnogo_spryamuvannya/
26. Методичні рекомендації про викладання курсів духовно-морального спрямування у 2020/2021 навчальному році. URL: <https://www.schoolife.org.ua/metodychni-rekomendatsiyi-pro-vykladannya-kursiv-duhovno-moralnogo-spryamuvannya-u-2020-2021-navchalnomu-rotsi/>
27. Методичні рекомендації щодо викладання курсів морально-духовного спрямування у 2019/2020 навчальному році. URL: <https://osvitoria.media/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-kursiv-moralno-duhovnogo-spryamuvannya-u-2019-2020-navchalnomu-rotsi/>
28. Про викладання предмета «Основи християнської етики». Тернопільська міська рада. URL: <http://osvita.te.ua/dokumenty/nakazy/item/784-pro-vykladannia-predmeta-osnovy-khrystyianskoi-etyky>

Політика оцінювання

В останні дні педпрактики у школі проводиться підсумкова педагогічна рада, на якій студенти звітують за зроблену роботу, висловлюють свої зауваження і побажання представникам вузу та школи. Учителі та методисти дають оцінку роботі студентів. Вона виражається не лише якісною характеристикою, а і оцінкою в балах.

Кінцеві результати педагогічної практики студентів оцінюються за такими видами діяльності:

1. Навчальна робота.
2. Позакласна робота зі спеціальності.
3. Виховна робота.
4. Методична робота

Оцінка залікових уроків студентів здійснюється згідно з такими критеріями:

Оцінка «відмінно» (90 - 100 балів): студент продемонстрував відмінне володіння навчальним матеріалом і розуміння мети уроку, виявив уміння самостійно і творчо готуватись до уроку, продумав у найдрібніших деталях хід і структуру уроку, вдало

підібрав і використав необхідні для кожного етапу уроку засоби навчання, поряд з навчальними завданнями вдало вирішував завдання з розвитку та виховання учнів, у процесі уроку творче використовував різні методи навчання та методичні прийоми, активізував увагу учнів за допомогою проблемних ситуацій, вміло керував їхньою увагою, розвивав їхнє мислення, вміння до самостійної роботи, оптимально використав час на різних етапах уроку, правильно оцінював знання та вміння учнів, досяг належної дисципліни на уроці, проявив кмітливість у розв'язанні виховних ситуацій, дотримується високої педагогічної культури та такту; здав у визначений термін правильно оформлену документацію; виконав і захистив індивідуальне дослідження. При цьому допускається не більше 10% оцінок «добре» за проведені навчально-виховні заходи та наявності відмінної характеристики особистості практиканта затвердженої вчителем-предметником, класним керівником та методистом.

Оцінка «дуже добре» (85 - 89 балів): студент продемонстрував володіння навчальним матеріалом, вміє готуватись до уроку, але має окремі недоліки при визначенні детальної структури уроку, підборі оптимальних методів навчання; вміє тримати дисципліну на уроці, але не завжди вдається активізувати усіх учнів на окремих етапах уроку через недостатню творчу діяльність студента-практиканта; студенту вдається досягнути мети в цілому, проте можливі окремі методичні недоліки (неточність у використанні засобів наочності, відсутність коментарю при повідомленні домашнього завдання тощо), які значно не вплинули на хід уроку; виконав і захистив індивідуальне дослідження. При цьому допускається не більше 10% оцінок «задовільно» за проведені навчально-виховні заходи та наявності відмінної характеристики особистості практиканта затвердженої вчителем-предметником, класним керівником та методистом.

Оцінка «добре» (75-89 балів): навчально-виховна робота проведена на достатньому рівні (допускається не більше 25% оцінок "задовільно" за проведені навчально-виховні заходи та наявності позитивної характеристики особистості практиканта затвердженої вчителем-предметником, класним керівником та методистом); студент допустив незначні методичні помилки у навчально-виховному процесі, проте не завжди міг самостійно їх виправити або пояснити в процесі аналізу уроку (виховного заходу) їх причини; у ході практики зарекомендував себе як дисциплінована, виконавча, відповідальна особистість; позитивно характеризується вчителем-предметником, класним керівником та методистом; на достатньому науково-педагогічному рівні виконав і захистив індивідуальне дослідження.

Оцінка «посередньо» (65-74 балів): уроки проведені практикантом, частково досягали запланованої мети; студент допускав багато неточностей під час проведення уроку, не помічав, а отже, і не виправляв помилкові відповіді учнів; переважало монологічне ведення уроку, темп млявий, в учнів не було зацікавленості, відтак низька дисципліна; засоби навчання використовуються недостатньо ефективно; робота з класом деколи перетворюється у роботу з кількома учнями; студент репродукував підручник без достатніх пояснень; часто основний зміст уроку викладав за 20-25 хвилин, багато часу на уроці витрачено марно; характеристика навчально-виховної діяльності студента з боку вчителя-предметника, класного керівника та методиста – «задовільна»; документація здана із невеликим запізненням і потребує доопрацювання; індивідуальне дослідження виконане на задовільному науково-педагогічному рівні. При цьому переважають "задовільні" оцінки за всі види роботи; оцінки «незадовільно» не допускаються.

Оцінка «задовільно» (60-64 балів): уроки проведені практикантом, не досягали запланованої мети: мета уроку не реалізується через його структуру, методи, прийоми навчання; переважало монологічне ведення уроку, в учнів не було зацікавленості, відтак низька дисципліна; студент репродукував підручник без достатніх пояснень; порушено хронометраж уроку; характеристика навчально-виховної діяльності студента з боку вчителя-предметника, класного керівника та методиста – «задовільна»; документація здана із запізненням і потребує доопрацювання; індивідуальне дослідження виконане на задовільну оцінку. При цьому переважають «задовільні» оцінки за всі види роботи; оцінки «незадовільно» не допускаються.

Оцінка «незадовільно» (1-58 балів): мета уроку не досягнута; студент допускав грубі помилки в методиці проведення уроку та в поясненні змісту навчального матеріалу; на уроці незадовільна дисципліна через різні недоліки у роботі студента. Відсутня систематичність у навчально-виховній роботі студента. Студент не здав або здав з великим

запізненням документацію; не захистив педагогічну практику, не виконав (виконав з помилками) індивідуальне дослідження. Характеристика навчально-виховної діяльності студента з боку вчителя-предметника, класного керівника та методиста – «не задовільна».

Крім практичного проведення навчальних занять з обох спеціальностей, окремо виставляється оцінка за якість написання планів-конспектів та самоаналіз досягнутих результатів.

При оцінці позакласної роботи враховується різноманітність використаних форм – індивідуальних, групових (гурток), масових (вечори, конференції, шкільні свята, акції, виставки тощо) та систематичність їх проведення. При цьому оцінюється безпосереднє проведення заходу його результативність (самостійність і творчість студентів у підготовці заходу, активність учнів) та якість оформлення звітної документації (методична розробка заходу, звіти та творчі роботи школярів, фотографії, відеозаписи).

Складовою загальної оцінки є й результативність проведеної виховної роботи. Зокрема, оцінюються усі форми практичної виховної роботи з різних напрямків виховання і розвитку учнів, а також робота з батьками та громадою, якість оформлення звітної документації. Окремо оцінюються результати діяльності з вивчення конкретного учня або класного колективу (психолого-педагогічна характеристика).

Оцінювання методичної роботи передбачає аналіз умінь, в які входять: уміння складати тематичне та інші види планування; аналізувати уроки, позакласні та виховні заходи своїх товаришів; проводити самоаналіз педагогічної діяльності; уміння обґрунтовувати свою точку зору в дискусіях; виконувати навчально-дослідне завдання, вивчати та узагальнювати педагогічний досвід учителів.

При підсумковому оцінюванні враховуються і добросовісність виконання студентами-практикантами доручень учителів та методистів, участь в оформленні кабінету, виготовленні наочних посібників, дидактичних матеріалів тощо, а також рівень сформованості умінь, якими повинні оволодіти студенти за період педагогічної практики.

За шкалою ЕСТЗ	За національною шкалою		Кількість балів
	Прописом	Цифрою	
A	Відмінно	5	90-100
B	Дуже добре	4	85-89
C	Добре	4	75-84
D	Посередньо	3	65-74
E	Задовільно	3	60-64
Fx	Незадовільно	2	1-59

ПРИМІТКА: оцінка Fx означає, що можливе повторне проходження педагогічної практики та її захист при умові виконання студентом певної додаткової роботи за індивідуальним графіком без відриву від навчального процесу

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1. Навчальна діяльність	40
Змістовий модуль 2. Виховна діяльність	40
Змістовий модуль 3. Методична діяльність	20